

# ԴԻՏԵԿ ԲԻԲԶԱՆԴԵԱՆ

1812. ԴԻ. գեկտեմբերի.

Ը. Թ. դորձը՝ որ է Պատմութիւն Տիմկիւն ատենիս, ամեն տարեհինգ  
օրը հեղձի կըստովն:

## ՊԱՏԵՐԱԶԱՐԱԿԱՆԻ

**Ս**ուրբօրէն մեզմայի բարոյապահման մէկ  
մեծն անուարմանը կըստամեն, որ բերք է  
մարտունի փախելու օրը: Մէկը վեպի  
մին անուանով, ճամբէն պէրի կընտանը վրը  
ված է եղեր: Թիւթով դիւրուն համար, թէ  
Ֆրանսայու կայսրը ճամբին ետե մարտ  
կընտնէ: Եւ իմա երբոր Ֆրանսիայի  
մարտ մանկուտ փրայ էիննէ, Բուրգոնի  
տա խեղճը դիւտաց կանել արմէր: Եւ  
տանց վրան դատարանն ընկուտ, անանց  
վիճակը բանի տալու: Բարեւութիւն հրա  
մարտ, որ արձեւոր տա մարտունի հարկին,  
աւ թիւ փնիկի իշտարով խոյտանն աւ մեւ  
ցընէ: Եւ ըստէ իրեն, թէ գուն մարտ  
վիճակը տալու: Ֆրանսայու կայսր մտ  
քա մանկուն համար: Իտա պիտի ման,  
ամա գուն վիտման: Ու տիպէս շարաշար  
մեւտունցին աւ խեղճ մարտը հոն իր անիւ  
լուկին մէջ, իր արիւ դիմաց, որ սիրտ  
պաշտօնէր: Ու աւ իր շարտմէր աւ  
պիտի մարտ հասնի աէի, հրամէր: որ եր  
թան գունն բերին տա մեւտունցին հարը,  
որ իր տղին մարտ տեսնէ: Եւ տա խեղճը բախ  
տաւոր դիմէր, փախած է երբ մեկ տեղ  
մէջ: Եւ ին կիցեր գտնէ: Ու Ֆրանսիայի  
տա մեւտունցին զորքը տեսնէ: Եւ համարին,  
որ ատեն պիտի լին գտեր մեւտունցին տա  
խեղճ մարտուն լին վիճակուն: որ գտ  
րին որպիս շարաշար մեւտաւ քաղաքացե  
տին տանը բար:

Հոնկունցիքն ին տա լին զորքը արքաւ  
լանտաւ զաւաւտն մէջն են նկնէր զորքը  
հոն, անբերն Սիւրաւ քաղաքը մեւտունցին  
մեւտունցին:

Պէտքին կըգրեն, թէ մարտն շէն,  
ինչուն հոնկունցիքն չը, փայն աւ խոյ  
լին է կան անցան շո շարաշար զորք: պատե  
րալուն:

Վիտունցին կըգրեն, թէ արիւ բարտ  
ամեն զիայ պաշտօնը շաւ բան լինաց:

Մեւտունցի տաւ տա թաւանց, որ տա  
մարտունցին բարեւէր, տաւալին աւ կողմ,  
իրեն Ֆրանսայ զորքուն է կաւ պաշտ  
տալին որ պիտի տեսնի երկայ մէկ ըստ  
պաշտ զորքը հոն արիւն պաշտօնը  
համար: Եւ հոն շարքին մեւտունցին հաւա  
կարը, փնիւնաւալէն, երգծիւնը, լին  
դիւտին շաւ զորք աւ հեւտունցին հեւտունցին  
ար ունի:

Սուրբօրէն լին երգած հոն տա մարտունցին  
մարտ: Զորքը քալին վեւալին քեւ  
նորով աւ գէտն բարտ:

Հոնկունցիքն լին վիճակունցին կըգրեն,  
թէ շաւ գտն զորքը տեսնէ ետե մարտ  
էր: Եւ լինուն կը, վիճակունցին վեւալին  
պիտի բարտունցին անդունցը: անիւ զաւ  
մէկ խեղճը զորք կըլինուն կը, զորն  
պիտի բարտունցին գիտունցին երգծ  
բարտունցին: որ հիմա լին հոնկունցին  
յերեն:

Զորքունցին կըգրեն, թէ լինունցին  
պիտի լինունցին անիւ զաւ մարտունցին  
իր Զ. Եւ լինունցին կըգրեն, թէ լինունցին  
որ քաւ մեւտունցին մեւտունցին մէջ,  
իրեն անիւ զաւ: Եւ լինունցին փո  
լինունցին: Ու լինունցին կը շաւ անիւ  
գտն քալը չընէ անիւ զաւ: Պէտքին  
Զ. Եւ լինունցին զաւ մարտունցին:

Սուրբօրէն լինունցին լինունցին  
թէ լինունցին զաւ մարտունցին: Եւ լինունցին  
որ անիւ զաւ: Եւ լինունցին զաւ մարտունցին:

Սուրբօրէն լինունցին լինունցին  
թէ լինունցին զաւ մարտունցին: Եւ լինունցին  
որ անիւ զաւ: Եւ լինունցին զաւ մարտունցին:

Սուրբօրէն լինունցին լինունցին  
թէ լինունցին զաւ մարտունցին: Եւ լինունցին  
որ անիւ զաւ: Եւ լինունցին զաւ մարտունցին:

տիայի մէջ եղած զօրքը ծովը անցան եկան  
սեկա . ու ան օրերը զարնովեցան Ֆրանսոյ  
ներսուն հետը, ու յայլթըմեցան, 3000 աշ  
դերի ընկան :

Բոլոր Ֆրանսական զարնովածները վերա-  
ւորվածները որ մօքային մէջն էին, փո-  
խադրեցան անցան զմօլէնոյք, մինքս, ու մօ-  
հիւլ . ու շատերը առողջացան դացին ի-  
րենց գունդին մէջ միտան :

Վիլնայէն կըդրեն հոկտեմբերի 20ին, թէ  
Ֆրանսական առաջապահ զօրքը . օր ջըլար որ  
մոսկովին հետ չեղարնովերկոր . տմա միշտ  
շահով կէլէ : Տեբա տէլքինծէնը հասեր  
է Պօկոնօտք . իդարկայու փոխարբան հա-  
սեր է Դոսիգաս որ անկէպոսին ճամ-  
բուն վըրայ է :

Էհստամանէն հինկ գունդ . ոտանաւոր  
զօրք տահա պիտի ելլէ . ու չորս գունդ աշ  
ծիււոր : Ասկէ ետեւ մէկ ծիււոր գունդ-  
մալ ինքնակամ զօրքերու մէկ կըլանկոր .  
որոնց գլուխ պիտի ըլլայ Մանիուքի ճէ-  
նէաւը :

## Գ Ա Վ Ի Ե Ռ Ա

Մօնաքօն կըդրեն, թէ նաքօլէօն կայր  
ըր վիլնայէն հանեց պալիէնայի Ժողովը  
դէսնը վայ, ու խաւրեց Յուսթօլ պալիէ-  
նայի զօրացը ճէնէնային . թէ ամմէն օ-  
ֆիլիալ, զինուոր, ու ամմէն զինուորա-  
կան պալիէնայի տէրութեւ մարդիկ, որ  
աս պատերազմներուն մէջ մեռան, իբրեւ  
Ֆրանսոյ սէպօլին, ու Ֆրանսոյ նմանին :  
Ու աս ամմէն մեռնողներուն այրի կըբառ-  
ցը, ու որբերուն վայ, նոյն հոգը ըլլե-  
լի, ու նոյն ստակը արվի, ինչպէս որ  
Ֆրանսոյներուն կըլլայ :

## Ա Ս Տ Ղ Ա Բ Ա Ը Ն Ի Ա Կ Ա Ն Ի Բ

Առջի մէկ խաղարի թղթիմը մէջ . արու-  
սեակ մուրրակին վըրայ համառօտ ծանօ-  
թութիւնը դրեցինք, յուստով որ իմա-  
տութիւն փնտռօններուն շատ հաճոյ կըլլայ  
տէի . որովհետեւ իրաւցրէն իմաստութիւն  
սիրօյմը . որ աս ստեղծութեւ աշխարհ կու-  
ղէ ճանչնալ, ու անով աշխարհիս բուն արը,  
չկրնար . որ աս բանիս լսէան, հիշ չկնայ  
լի չկարմնոյ . պէ մանաւանդ սիրար ու  
միտը կըբացվի, ամմէն օր ամմէն սահմ-  
խապիւ ըլլայ, աս բաներս կուղէ լսել ու  
իմանալ : Զէրէմ աս ամմէն բաները մեր  
համար ստեղծվեցան . ու ինչ շահ ունի  
մեր համար ստեղծվելը, թէ որ ամմէն մարդ  
իրեն մեռքէն եկածին կեօրէ զանոնք չի  
ճանչնայ, ու անոնց ամմէն մէկին համար  
ստեղծողը չիփառաւորէ : Ուստի թէ մենք

մեր պարտքը, որ հրամանդներու դունինք  
վճարենք տէի . ու թէ հրամանքիդ աս  
հրաշարի աշխարս ստեղծողն ունեցած պար-  
տաւորութիւն ճանչնալ տէի . աս երկնին  
մէջ երեւելի բաները, ինչպէս են . 11 նախ  
նախան մուրրակները . 18 երկնական մոլո-  
րակները, որ ինչպէս հիմայ յայտնված են,  
ու այլ զանազան գիտնալու արժանի բա-  
ները, քիչիկ քիչիկ համառօտ աս թղթերու  
մէջ դնենք : Ու աս ինչպէս որ դրեցինք . ու  
պիտի ալ դրենք, հիմկան մեծամեծ ու  
վարդտ երրորդայի մէջ եղած աստղաբաշ-  
ներուն վարդտն արված ծանօթութիւններուն  
կեօրէ կըդրենք, որոնց վըրայ աս օրվան  
օրս, հիշ մէկ տարակուսող աստղաբաշխը  
չիկայ :

Փայլածուն առաջին աստիճանի մուրրակ  
ներսուն մէջ, կամ նախնական մուրրակնե-  
րուն մէջ, են առջինը կոսեպվի գէրէմ  
րեւը . որ կէդրոն է ամմէն նախնական մու-  
րրակներուն, փայլածուն անոնց մեջը, են  
մօտը . ու են մօտ պրալտօն է արեւուն : Աս  
մուրրակը այսպէս արեւուն մօտ ըլլալուն  
համար, որ էն հեռու եղած ատենը . 28 աս-  
տիճանը միայն կըհեռանայ արեւէն, հին ու  
հիմայ նոր աստղաբաշխներուն շատ դժ-  
ուարութիւն կուտայ իրեն վըրայ քննու-  
թիւնը բանիս ընելու, դէթ անչափ, որ  
չափ մէկալ մուրրակներուն վըրայ ըրածեն  
նէ . դէրէմ քիչ հեղ, ու քիչ մը ատեն մեզի  
կերենայ, ու մէկալ բոլոր տարին՝ արե-  
ւուն լուսին մէջ խրեարված, ու միանդա-  
մայն պղտիկ բանմայ է հիշ չերենար : Այն  
աս խէլք չիհամանլու . անպատմիկ բանքը  
աշխատանքը հիմկան աստղաբաշխներուն  
ըրաւ չըրաւ, որչափ որ կարելի է խէլ  
մը դիտնալու բաներ ասոր վըրայ գուրս  
հանեց, ինչպէս որ դրենք : Աս փայլածուն  
երբոր արեւէն հեռու ըլլայնէ, ընտոր ըսինք  
28 աստիճան, որ արեւը չէլէլէն առաջ,  
կամ արեւը մընաւելի ետեւ երկու ոահաթ  
մը կերենայ . տիւլայիւնով նայողիւ ու թը  
աստղ օրվան լուսնիմը տէն կերենայ, ինչ-  
պէս որ արեւսեակին վըրայալ ըսինք : Եր-  
բոր արեւուն դիմացէն կանցին աս փայլ-  
ածուն, որ քիչ հեղ կըհանդրայի, մէկ կըսիւ-  
լօր՝ սե կալինի չափ բանը կերենայ արե-  
ւուն երեսին վըրայ :

Ան կըպլծալ, իր կամարը կընէ մէյոն  
արեւուն չորս գիւղով, կամ ուսումնաբար  
ըսելով, իր մէկ տարին կըլըմնայ 87 օր-  
վան, 23 սահմովան, 14 վայրկեանին, 33 երկ-  
վայրկեանին մէջ : Մեր երկրէս 14 հեղ պըղ-  
տիկ է : արեւէն 19, 855, 234 հեղ պըղտիկ  
է : Արեւէն հեռու է 31, 929, 473, միւն  
խալալան : Մեր երկրէս հեռու է իր մը  
ջական հեռաւորութիւն ատենը, 82, 457,

952, միոն. ու մեղն էն մօտ առեմը, հե-  
ռու է 42, 588, 707 միոն: Աս մուրապս  
պէտք է որ մէկ սահմանեալ առեմինը մէջ,  
իր առանցքին վերայ պըրտարի, ինչպէս որ  
ամենին մուրապսները կը պըրտարեն: Բայց  
ինչպէս հիմայ թէ իր պըրտեկութեբ համար,  
ու թէ արեւուն մօտ ըլլալուն համար, կա-  
րելի չէ եղած աստղաբաններուն տեսնել  
խմանալ: Աս փայլուն ուն վըրայ՝ աստեղա-  
բանը ու բնագիտիկը շատ բաներ կը մօտը  
աան ու կը քննեն. ու մէկնալ աս է, թէ  
ինչպիսի պինտ նիւթ եղած պէտք ըլլայ ա-  
սոր նիւթը, որ արեւուն տաշափ մօտ ըլլա-  
լով, ու անկէ սաստիկ տաքնալով, որ հի-  
տապ ընելով կըսեն՝ թէ մէկ քիմիական փը-  
ռան տաքութեն առելի է ան տեղի տաքութեբ,  
կը բնութագայ չն հատները, ոչինչ չըլլար ան  
տաքութեբ մէջ: Իրաւ որ աս մամուտքնե-  
րը հիմնը ունին, իրաւամբ կը մօտմովին, ա-  
մա ինչ շահ, ճարտը չիկայ, ու պիտի ալ  
չըլլար աս փիլիսոփաներուն հետաքրքրութեբ  
անցընելու: Ինչպէս որ տահա հաղարը մէկ  
բան կայ, որոնց վըրայ կընային կը քննեն,  
ու ճողը չեն գըտած, ու յայտնալ չիկայ  
ուզածներն ունիս գտնելու, գերէմ ամային  
խմաստութեբ չինալած բաներ են:

## ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Բ

Շառան ըստած գաւառին մէջ, 22 ամիս  
մը կայ՝ որ մէկ բանմընէ պատահեր, որնոր  
ըստները քիչ չեն արմընար: Մէկ կնիկմը  
տկար բնութեբ զայրեփ, ծընելէ սեպտեմ-  
բերի մէջ, 1810 ինէրկու գաւառի: Աս կընի-  
կը հաղու թէ քիչով կաթ ունեցերէ, մէկ  
տղան ծննդընելու: ու աղքատ ըլլալով որ  
մէկալը ծննմը չկընար տալ, անհետքին վը-  
տաց ու տարակուսներու մէջ ընկերէ որ ընէ  
վըր չի գտեր: Կնիկանը մայրը 63 տարվան պա-  
ռաւ, 29 տարինէ պէրի պրի. իր ծիծը սանկ  
ան երկու տղոց մէկուն բեբանը կը ղնէ: Տղան  
անթթի կը բաշէ կը ծծէ զօտով, որ մէկ չոր  
չըրուի նիւթմը կեղեւ, ու մէկքանի օրվան  
մէջ ասոր կաթմը կուգայ՝ աղէկ, անդա-  
րար ու առտը: Հիմայ 22 ամիս կը ըլլայ որ  
ատ տղան փրէն մամուն կաթը կը ծծէ, ու  
առելի ուժով ու առտը է իր եղբորմէն:

Վէսդ փալկայ էռլանթ. բաղաքին կողմե-  
րը, մէկ կնիկմը տղայից բերերէ յաջորդու-  
թեբ. աս տղան ամէն գիաց աղէկ ըռինտ  
ամա կուրծքին մէջմտըղ. մէկ երրորդ տաք-  
մը ամենեւին կատարեթ ու համեմատ դուրս  
անկըլած. անկէ ետեւ, փորուն վըրայ պոր  
տին մօտ մէկ երկու մատնալափ ծակմը, ու ու  
կից որ կըրենար աղբերը:

Պարոն փաւլի անուռնով մէկը, աղգաւ  
զվիցցեր. պէռնա քաղաքէն, որ ասեմօք

չվէտին՝ թօփծի ղինուորմընէ եդեր, փարե-  
ղու մէջ՝ երեւել իշխանին պատերազմի  
պաշտօնատարին առջևը մէկ նոր իրեն խել-  
քովը չինած ու դառած թիւֆէնկմը տարեւ.  
որ աս մամուտը յատկութեբնէր ունի:  
Մէկմը՝ սովորական թիւֆէնկի մէնդելին,  
երկու խաթը կերթայ. մէկմը՝ նէ քար,  
նէ չախմախ պէտք է. մէկմը՝ անխախ դիւ-  
րութեբնը ունի՝ որ մէկ թաքեքեթմը մէջ,  
տասը հեղ կընետվի, ու թացէն ջընէ չառ-  
նէր: Շատ փառք ու պարծանք արվին իրեն  
ասոր համար ու գիր տովին իրեն վկայելով,  
թէ ինքն է առջին գտողը աս թիւֆէնկին:

Մէկ ուրիշ զվիցցերմալ Պարոն թըռէօ  
անուռնով, մէնմէն անիւ քարիմը վըրայ,  
հռամայու թաղաւորին ( որ նաքոլէօնին  
ղաւակնէ ) երեսը փորեց. ու աս՝ անչափ  
նման, ու անչափ տղւոր, որ ինչպէս արժաւ  
նի սեպեցին, որ բանալը՝ կայտեր ձեռքը  
խաւրեն որ տեսնայ: Աս ասոր խախալը հա-  
նեցին, արծթէ ոսկիէ խելմը չնեցին:

Հոկտեմբերի 13 ին փարեզ մէկ ստիկալի  
երեւոյթմը տեսնելը Էդեր է, որ շատ մեծ  
վախ արվեր է Ժողովդէտն: Երբոր Վէռ-  
սալիէ եղած թէ հագրուն կէս գիշերվան մօտ  
ընկեր է. ու հոն խելմը խաղցող խաթուն  
ները մէյտուի երեքն գուրս, ու երթալով  
երբոր հատերնին Մօռէփա ըսած սօխա-  
խին մէջ, մէկէն գիշացնին երեւցերէ, մէկ  
մեծ ու ցնորքմը, որուն հետը մէկ անհը-  
նարին հասա ու բարակ ղինձիներու խըր-  
թոցմը. ասոնք վախերնէն՝ որչափ ձայն ու-  
նին կը կանչէն. ան տեղի տներէն աս կըն-  
տոց կանչաւանելը որ կըլլեն՝ դուրս կըլթա-  
փին. ան տները, ու տերեւածը, ասմերը  
ձիւրը կը ձգէ, ղինձիւրները թնեւուն վը-  
րայ կառնէ ու կը փախն անկայտ կըլլայ  
շուտմը կերթայ:

Աս բանիս ետեւ կը յին ամենքը ու  
կը փնտռեն, թէ ի՞նչ պիտոր ըլլայ աս. դէ-  
րեմ շատ հեղ մէկ պզտիկ պօշ բանմը. իւ-  
րէ որ ալ մուծ. գիշեր տատնմը հանգիպի  
երեւնայ, վախկոտներուն ու կասկածաւորն-  
րուն աչքին, մեծամեծ բաներ կերեւայ ու  
անձնանի վախաւորու դողալու տեսիլքներ  
գիմացնին կըսեպի, որ սանքի տատանա-  
ները ձինները այսպիսի բաներ կընեն տեի-  
որ թէօք դրեթ ամմէն հեղ, ասպիտ եղած  
բաներուն ու պատմելածներուն պատճա-  
ռը որ քննէս, ու խմանմէն, կըսեմէն որ  
մէկ հասարակ պօշ բանմընէ. ու աս վա-  
խը մախը մարգկային բնութեբ. տկարութե-  
նաւ կուգայ: Ինչպէս որ ալ աս պատմեա-  
ծէն աչքի առջև յայտնի կըրեւայ. Զէրէմ  
եաւ ստղղը իրաւ եղածը իմացան, որ ան  
օրը մէկ ձիւմը առջև ոտմերուն քիտեկ  
ներ գրած դուրս արածելու թողուցեր  
են:

են, ու իրիկունը մոռցերէն իրաեղը անու  
սը բերելու, ուստի երբոր աս ձին ինքի  
րէն ղենձիւնէրը քամխտեւով գետնին, ցած  
կրտակելով եւեր ան սօխախէն կուգայ է  
ղեր իր ակտունէ, աս խաթունները տեսե  
րէն, ու երբորաւ ձան փրցուցերէնէ վա  
խերնէն, ձին ալ իրտեք՝ ու ետ դառնալ  
ուզելով, իր երկու ոտքին վերայ կեցեր.  
եւ ցածիկէր մենծ փաթառացմը հանելով  
փախերէ:

Իստէ հոս է տեղը՝ որ պիտի կատարեմ  
առջի թղթին մէջ արված խոստումներս, աղ  
նիւ ու սեւ-միւրեքէս շինելու վերայ: Ըստ  
թիւրըն նոսրաններ կան միւրեքէս շինե  
լու. հիմա ան նոսրանները՝ որ եւրոպայու  
երևելէ քրդաղկները կը պործածեն, որոնք  
ես ալ ձեռքովս կրկին կրկին փորձեր շինե  
ր, անդէնէրը տեսերեմ, հոս կը գնեմ. ման  
րունները բացատրելով ամմէն բանը, որ  
շինել ուզողին գիւրին ըլլայ:

### 1. Երեսփայ:

24 տրամ. գետոր, որ է՝ մաղը:

16 տրամ. արջասայ, որ է՝ սաչ, կամ զաճ  
խըպըղ:

8 տրամ. խէճ, որ է՝ զամի առպի:

4 տրամ. պախամ:

240 տրամ. անուշ ջուր, աղբիւրի կի սառ  
նիճի:

Աս ջուրը մէկ պախտէ կամ երկուէ, կի  
հողէ պտուկիմը մէջ դնելէն ետեւ, դիր ծե  
ծած գետորը ու պախամը մէյտեղ. ու բե  
րանը աղէկմը գոցի փէ կէս սահաթմը. անկէ  
ետեւ թող որ պաղի: Պաղէլէն ետեւ բարա  
կէկ լաթէմը անցու՝ քամէ: Աս քամուկ  
ջուրը՝ որ բոլոր դրած ջրէ՛ք՝ հինկ փայէն  
չորսն է մնացած եփելով, կառնես ու կը  
դնես մէջը կտոր կտոր ան ծեծած փոշի ե  
ղած զամը. ու արջասայը՝ որ հարկ չէ փո  
շի պէս եղած ըլլայ. ու կը դնես տաք մո  
խիւրին վերայ, ու կը խառնես չղխովմը,  
ինչպէս որ զամը ու արջասայը՝ հալին ջրին  
մէջ. ետեւ ուզես մէկ մաղ հասարկէկ լա  
թէմը, կամ մաղէմը անցու քամէ, ու դիր  
շիւէին մէջ. ու բերանը գոց դիր տասնը  
հինկ քան օրմը արեւուն մէջ. ու ամմէն օր  
չորս հինկ հէղմը աս շիւէն վեր վար ըրէ,  
որ խառնուի՝ ետեւ ան գրէ, կուզես ա  
ռանց լիֆի կաղամարեմ մէջ դնելով, ու  
կը քաննես պատռական սեւ միւրեքէս, դէ  
ղեցկադիր տիւրացուներուն ձեռացը ար  
ժանի:

### 2. Երեսփայ:

24 տրամ. գետոր:

16 տրամ. արջասայ:

8 տրամ. առպի խէճ:

Մէկ կի երկու բուռմալ թաղէ նուան,  
կամ ընկուզի կանանչ կեղեք, խապուիւր:

Կէս օխայ ձերանի կի կարմիր գինի զուտ:

Գիր առ գինին շիւէիմը մէջ, ու գետո  
րը ջարդած ծեծած խոշորկէն՝ լեցու գե  
նիկն մէջը. ու բերանը գոց տասը օրմը դիր  
արեւ. ու օրվան մէջ քանիմը հեղ աս շիւէն  
խառնէ: Ետեւ աս գետորին հետ խառնելով  
դնին, դիր հողէ կամ պախտէ թէնձիւրեկ  
մը մէջ, ու նուան կամ ընկուզի կեղեքալ  
մէյտեղ, ու աղէկ մը եփէ որ չորս փային մէ  
կը պախի չըպակիս. Ետեւ քամէ աս գե  
նին, ու փշած արջասայը ձգէ մէջը. ու  
զամմաւ՝ որ առաջուց կէս գաւաթ ջրի  
մէջ թրջածես՝ մէջը լեցու, ու խառնէ կրա  
կին լով դրած, ինչպէս որ հալի: Ետեւ դիր  
շիւէիմը մէջ, ու բացը՝ արեւ դիր որ եր  
թայ մնայ քանիմը օր: Աղէկ ետեւ լից կա  
ղամարդ ու դրէ:

### 3. Երեսփայ:

32 տրամ. գետոր:

24 տրամ. արջասայ:

8. տրամ. առպի խէճ:

8 տրամ. պաղիւր, որ է՝ շապ:

125 տրամ. գինի:

Ծեծէ մանրէ աս գետորը, ու դիր գե  
նիկն մէջ. ու ամմէն բերանը գոց, թող  
որ երթայ կենայ տաքուկ տեղմը 24 սահաթ  
մը: Ետեւ քամէ աս գինին, ու դիր պախտէ  
ամմէնիմը մէջ, ու դիր մէջը արջասայը. ու  
կրակին վերայ եփէ խառնելով՝ ինչպէս որ  
կէմը պախի չկապակիս, կրակէն ետ ան  
ու զամը՝ որ կտորմը գինի մէջ հալեցու  
ցած էս, մէջը լից. ու պաղիւրաւ՝ ծեծած  
փոշի եղած դիր մէյտեղ ու խառնէ. երբոր  
միւրեքէս պը սղաղի, լըմնցած է ամմէն բան:

Աս աղէկ միւրեքէսները շինելէ գետեւ,  
թէ որ կուզեննէ, ան քամած գետորին վը  
րայնորանց նոյն չափով ջուր լեցու. ու ան  
ցըցուցած ձամբով՝ դարձիր միւրեքէս շի  
նելու. միայն թէ արջասայը քիւմը քիւ պէտք  
է դնել. ու կը լլայ էփաղէկ միւրեքէսով,  
որ ամառը պէտքը կը լլայ, երբոր թանձ  
րանայ չորնայ կաղամարդնէ, անկէ դործ  
ածել:

Աս պատռական աղիւ սեւ միւրեքէսնէ  
րը, եւրոպիա՝ վարպետ քրդաղկներ. դէ  
ղեցկադրու թէ ետեւէ ըյոյոյներ, ու ով ալ  
քր ուզէ, մէկ արմնաւու մայրէրու, ու տա  
հա լիւն ըսեմ, ինչխոփայական ու մաթէ  
մաթիդական խէլ լով գոված ու շինած կա  
ղամարիմը օխայմը մէջ կը դնեն ու կը դը  
րեն. որնոր եկած թղթին մէջ յուսամ որ  
ստորագրեմ, որչափ որ կարելի է: